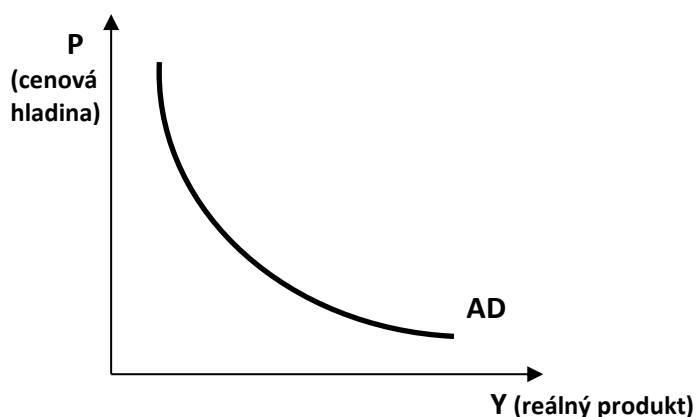

Model AS-AD

- zobrazuje změny reálného produktu (Y) i změny cenové hladiny (P)
- jeho hlavním cílem je popsat proces stanovení rovnovážné úrovně reálného důchodu a cenové hladiny v národním hospodářství (nepracujeme tedy s fixními cenami)
- **předpokladem** tohoto modelu je tedy **pohyblivá cenová hladina**, proto musíme **rozlišovat mezi nominálními a reálnými veličinami**
- základem tohoto modelu jsou agregátní nabídka (AS) a agregátní poptávka (AD)
- v rámci tohoto modelu rozlišujeme:
  - **neoklasický model AS – AD** – tento model vychází z předpokladu, že na příslušných trzích jsou ceny a mzdy dokonale pružné
  - **(neo)keynesiánský model AS – AD** – tento model vychází z předpokladu omezené či nedokonalé pružnosti mezd a cen, a to zejména směrem dolů

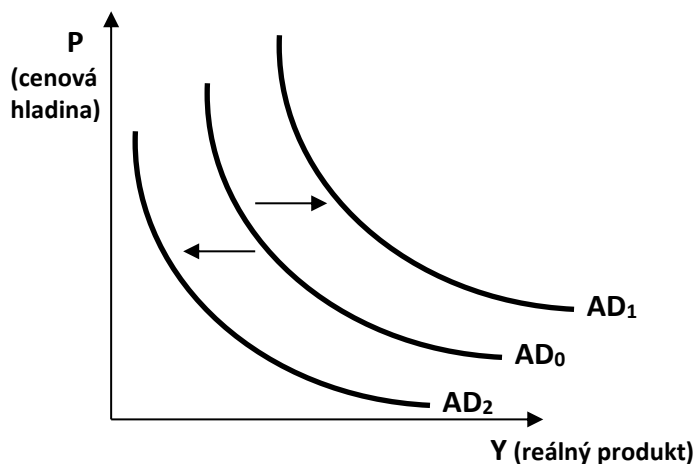
1. Agregátní poptávka (AD)

- ukazuje různá množství reálného produktu, která chtějí **spotřebitelé, firmy, vláda a zahraniční subjekty** koupit při různých cenových hladinách;
- zachycuje vzájemný vztah mezi celkovým poptávaným množstvím produkce a úrovní cenové hladiny.
- AD je klesající (zjednodušeně „Čím vyšší bude cenová hladina, tím méně budou chtít lidé nakupovat“)
- křivka AD zachycuje kombinace cenové hladiny (P) a celkového poptávaného množství produkce (Y), při nichž jsou trhy zboží a služeb, peněz a finančních aktiv ve společné rovnováze.
- růst cenové hladiny (P) způsobí pokles reálného množství peněz, následný růst úrokové míry, růst úrokové míry vede ke snížení investic a následně k poklesu celé produkce (Y) -> posun po křivce
- $AD = C + I + G + NX$

Faktory ovlivňující agregátní poptávku (AD):

- **výdaje spotřebitelů** ($\uparrow$ spotřebitelských výdajů $\rightarrow \uparrow$ AD; $\downarrow$ spotřebitelských výdajů $\rightarrow \downarrow$ AD)
- **bohatství spotřebitelů** ($\uparrow$ reálné hodnoty bohatství spotřebitelů $\rightarrow \uparrow$ AD; $\downarrow$ reálné hodnoty bohatství spotřebitelů $\rightarrow \downarrow$ AD)
- **očekávání spotřebitelů** (očekávání nižšího reálného důchodu $\rightarrow \downarrow$ AD)
- **zadlužení spotřebitelů** (vysoká míra zadlužení spotřebitelů $\rightarrow \downarrow$ AD)
- **daně placené spotřebiteli a transferové platby** ($\downarrow$ daní a $\uparrow$ transferových plateb $\rightarrow \uparrow$ AD
 $\uparrow$ daní a $\downarrow$ transferových plateb $\rightarrow \downarrow$ AD)
- **investiční výdaje – koupě kapitálových statků** ($\downarrow$ množství nových kapitálových statků $\rightarrow \downarrow$ AD; $\uparrow$ popotávaného množství investičního zboží $\rightarrow \uparrow$ AD)
- **úrokové míry** ($\uparrow$ úrokové míry $\rightarrow \downarrow$ AD; $\downarrow$ úrokové míry $\rightarrow \uparrow$ AD)
- **očekávání zisků z investičních projektů** (očekávání vyšších zisků $\rightarrow \uparrow$ AD)
- **míra zdanění firem** ($\uparrow$ daní firem $\rightarrow \downarrow$ AD; $\downarrow$ daní firem $\rightarrow \uparrow$ AD)
- **objem přebytečných výrobních kapacit** ($\uparrow$ přebytku kapacit $\rightarrow \downarrow$ AD; $\downarrow$ přebytku kapacit $\rightarrow \uparrow$ AD)
- **výdaje vlády na nákup výrobků a služeb** ($\uparrow$ vládních výdajů $\rightarrow \uparrow$ AD; $\downarrow$ vládních výdajů $\rightarrow \downarrow$ AD)
- **výdaje na čistý export** ($\uparrow$ čistého exportu $\rightarrow \uparrow$ AD; $\downarrow$ čistého exportu $\rightarrow \downarrow$ AD)
- **národní důchod v zahraničí** ($\uparrow$ národního důchodu v zahraničí $\rightarrow \uparrow$ AD; $\downarrow$ národního důchodu v zahraničí $\rightarrow \downarrow$ AD)
- **měnové kurzy** (oslabení koruny $\rightarrow \uparrow$ AD, posílení koruny $\rightarrow \downarrow$ AD)

Změny agregátní poptávky (AD)

- změny vedoucí k posunu křivky agregátní poptávky označujeme jako **poptávkové šoky**:

- **negativní** (= vedou k posunu křivky AD směrem doleva, tzn. z AD₀ na AD₂)

- **pozitivní** poptávkové šoky (= vedou k posunu křivky AD směrem doprava, tzn. z AD_0 na AD_1).

2. Agregátní nabídka (AS)

- ukazuje úroveň reálného domácího produktu, který je produkován při každé cenové hladině neboli vyjadřuje celkovou hodnotu statků a služeb, které jsou nabízeny firmami a domácnostmi při daných cenách a mzdách
- křivka AS popisuje funkční závislost mezi pohybem cenové hladiny a celkovou produkcí
- křivka může mít 2 tvary (záleží na tom, zda jde o krátké nebo dlouhé období)

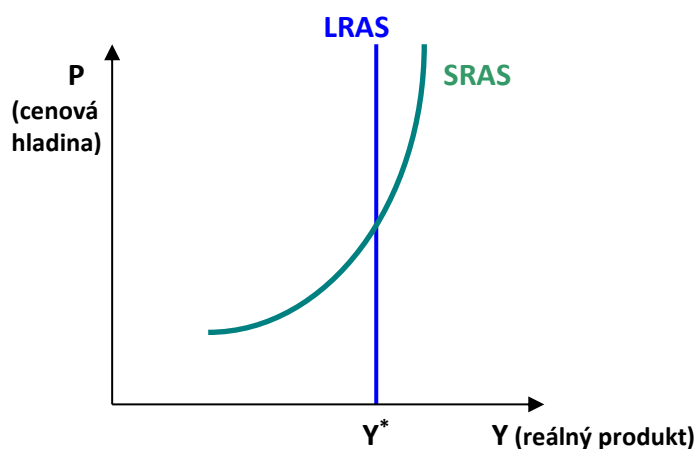
a) Agregátní nabídka v krátkém období (SRAS)

- vyjadřuje **pozitivní funkční vztah mezi nabízeným množstvím produkce** (tzn. celkovým množstvím statků a služeb, které při dané úrovni cenové hladiny nabízejí firmy v dané ekonomice) **a cenovou hladinou**.
- křivka agregátní nabídky SRAS má rostoucí tvar → s rostoucí cenovou hladinou (P) budou výrobci nabízet větší množství reálného produktu (Y)
- v krátkém období se na základě interakce nabídky a poptávky mění ceny statků a služeb, zatímco ceny práce (mzdové sazby) a ceny ostatních VF jsou neměnné

b) Agregátní nabídka v dlouhém období (LRAS)

- zachycuje vzájemný vztah mezi vyšší cenové hladiny a úrovní potenciálního produktu v dané ekonomice.
- v dlouhém období je agregátní nabídka totožná s potenciálním produktem
- křivka agregátní nabídky LRAS je vertikála (= přímka rovnoběžná s osou y) nacházející se na úrovni potenciálního produktu.
- v dlouhém období lze měnit všechny ceny – tedy i VF

Krátkodobá a dlouhodobá agregátní nabídka

Potenciální produkt (Y^*)

- je produkt, který je v dané ekonomice vyprodukován v okamžiku, kdy ekonomické subjekty v rámci výrobního procesu plně využívají všechny dostupné výrobní faktory
- v ekonomice je tak dosaženo stavu plné zaměstnanosti neboli přirozené míry nezaměstnanosti.

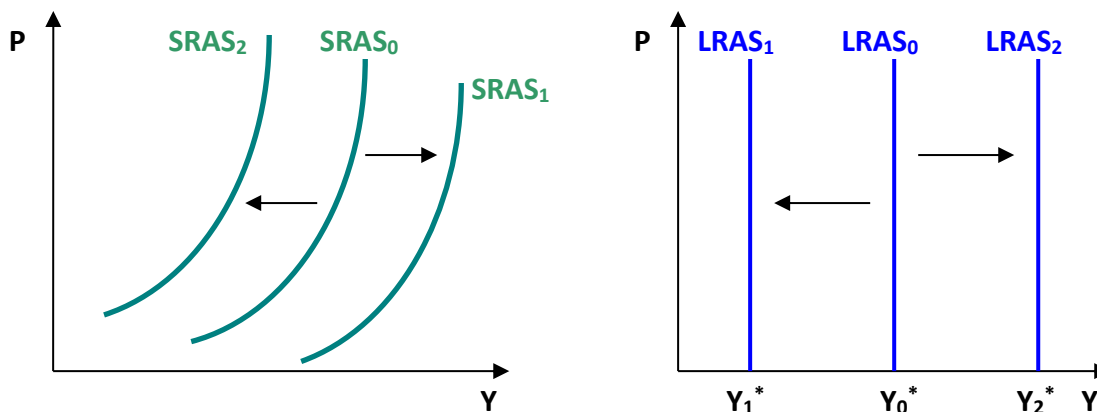
Faktory ovlivňující krátkodobou agregátní nabídku:

- **ceny výrobních faktorů** ($\uparrow$ ceny VF, např. mzdy $\rightarrow$ $\downarrow$ SRAS; $\downarrow$ ceny VF, např. mzdy $\rightarrow$ $\uparrow$ SRAS).

Faktory ovlivňující krátkodobou i dlouhodobou agregátní nabídku:

- **množství výrobních faktorů** ($\uparrow$ množství VF, např. $\uparrow$ pracovní síly či kapitálové zásoby $\rightarrow$ $\uparrow$ AS; $\downarrow$ množství VF, např. $\downarrow$ pracovní síly či kapitálové zásoby $\rightarrow$ $\downarrow$ AS)
- **produktivita výrobních faktorů**, lidský kapitál a technologie výroby ($\uparrow$ produktivity VF, tzn. $\uparrow$ produktivity práce a / nebo kapitálu $\rightarrow$ $\uparrow$ AS)
- **zdroje surovin a energií** (nová naleziště surovina nové způsoby jejich těžby umožňují zvýšit výstup ekonomiky $\rightarrow$ $\uparrow$ AS)
- **přírodní podmínky**
- **podnikatelské prostředí**

Změny krátkodobé (SRAS) a dlouhodobé (LRAS) agregátní nabídky

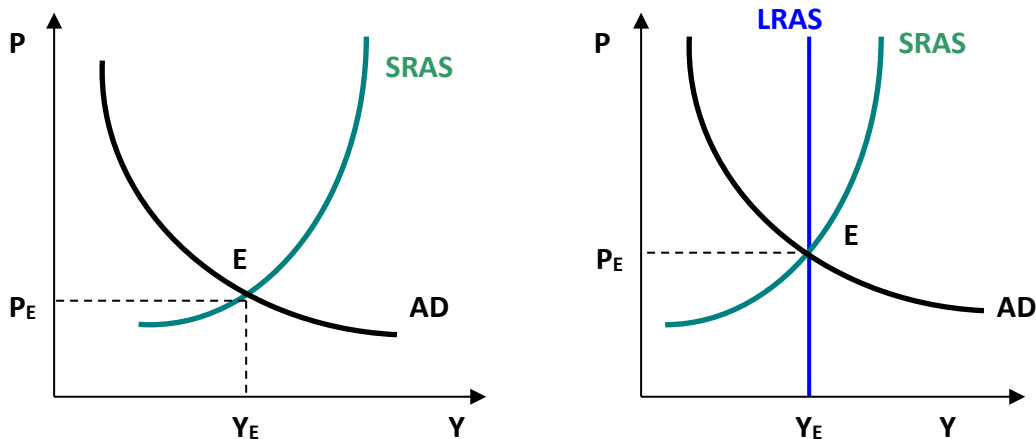

Změny na nabídkové straně ekonomiky označujeme jako **nabídkové šoky**, přičemž rozlišujeme **negativní** (= vedou k posunu křivky AS směrem doleva, tzn. z AS₀ na AS₂) a **pozitivní** nabídkové šoky (= vedou k posunu křivky AS směrem doprava, tzn. z AS₀ na AS₁).

3. Makroekonomická rovnováha v modelu AS – AD

- situace, v níž ekonomické subjekty působící v dané ekonomice nemají tendenci měnit svá současná rozhodnutí, protože jsou zcela spokojeni jak se stávající úrovní cenové hladiny, tak s nabízeným a poptávaným množstvím práce/produkce.
- celkový objem produkce, který je v daném okamžiku v ekonomice nabízen, resp. poptáván, se označuje jako rovnovážný produkt (Y_E) a příslušná cenová hladina se označuje jako rovnovážná cenová hladina (P_E).
- rozlišujeme krátkodobou a dlouhodobou makroekonomickou rovnováhu.

Krátkodobá a dlouhodobá makroekonomická rovnováha

- rovnovážný produkt může být menší nebo větší než potenciální produkt
- pokud **rovnovážný produkt převyšuje hodnotu potenciálního produktu**, pak se ekonomika nachází v **expanzní (inflační) produkční mezeře**
- pokud **rovnovážný produkt dosahuje nižších hodnot než potenciální produkt**, pak se ekonomika nachází v **recesní produkční mezeře**.

Makroekonomická rovnováha v neoklasickém modelu AS – AD

Neoklasický model AS – AD chápe ekonomiku jako vnitřně stabilní systém, který se poté, co je vychýlen z dlouhodobé rovnováhy, automaticky vrací zpět na úroveň potenciálního produktu.

Makroekonomická rovnováha v (neo)keynesiánském modelu AS – AD

(Neo)keynesiánský model AS – AD chápe ekonomiku jako vnitřně nestabilní systém, ve kterém se prosazují tendence k nedostatečnému využití stávajících výrobních kapacit, v důsledku čehož tento systém obnovuje svou rovnováhu zpravidla pod úrovní potenciálního produktu.

PŘÍKLADY

---

1. Posun křivky AD směrem doprava může způsobit:

- a) snížení cenové hladiny.
- b) zvýšení cenové hladiny.
- c) pokles investičních výdajů.
- d) růst investičních výdajů.

2. Pokud je skutečný produkt vyšší než potenciální, potom hovoříme, že ekonomika se nachází v:

- a) inflační mezeře.
- b) recesní mezeře.
- c) stagnační mezeře.
- d) tato situace nemůže nastat.

3. Pokles křivky SRAS může být způsoben:

- a) poklesem mzdových nákladů.
- b) poklesem investičních výdajů.
- c) růstem mzdových nákladů.
- d) růstem investičních výdajů.

4. Klasický přístup k makroekonomické rovnováze vychází z předpokladu:

- a) nepružných cen.
- b) nepružných mezd.
- c) pružných mezd.
- d) neexistence vnitřních mechanismů automatického obnovování rovnováhy

5. Potenciální produkt čili situace, kdy ekonomika operuje na úrovni plné

zaměstnanosti, je představována:

- a) horizontální křivkou LRAS.
- b) vertikální křivkou LRAS.

- c) horizontální křivkou SRAS.
- d) vertikální křivkou SRAS.

6. Zakreslete rovnováhu v modelu AS – AD a uvažujte následující změny. Změnu znázorněte a vysvětlete.

- a) Pokles transferů.
- b) Růst nominálních mzdových sazeb.
- c) Pokles peněžní zásoby.
- d) Růst cen ropy.
- e) Růst produktivity práce.
- f) Likvidace výrobního zařízení.
- g) Růst vládních výdajů.
- h) Pokles nepřímých daní.
- i) Růst autonomní spotřeby.
- j) Růst kapitálové vybavenosti.

7. Graficky ilustруйте pomocí modelu AS – AD vliv poklesu vládních výdajů na makroekonomickou rovnováhu, pokud se ekonomika nachází v recesní mezeře.

8. Jak se v modelu AS – AD projeví pokles investičních výdajů, pokud ekonomika produkuje výstup odpovídající přirozené míře nezaměstnanosti?

9. Za předpokladu, že se ekonomika nachází v inflační mezeře, znázorněte vliv poklesu TR na makroekonomickou rovnováhu.